

تقویت توانایی انشانویسی دانش آموزان

حسن حسینی*

دانش آموز را با آموزش گام به گام به تفکر و خلاقیت واداشت و حس اعتماد به نفس را در او تقویت کرد. مهارت در نوشتن و نگارش مستلزم داشتن اطلاعات مقدماتی و توانایی برقراری ارتباط بین افکار و اندیشه هاست. اطلاعات را از طریق تحصیلات و مطالعه می توان به دست آورد و توانایی برقراری ارتباط نیز از طریق خواندن، نوشتن و گفت و گو کردن به دست می آید که باید در طول زنگ های نگارش به هر دو مهارت می پرداختم.

از آن جا که بین نوشتن، خواندن و درک مطلب رابطه ای مستقیم وجود دارد. دانش آموز زمانی می تواند از عهده ی نگارش برآید که در مهارت گوش دادن، گفتن و خواندن، توانایی و مهارت کافی کسب کرده باشد، هم چنین توانایی نظم دهی به افکار و اندیشه ها و اطلاعات خود را داشته باشد.

بنابراین نقاط ضعف دانش آموزان را شناسایی و بستر مناسب را فراهم و آنان را به گروه های کار تقسیم کردم. از هر گروه خواستم با مشورت یک دیگر متنی ساده و روان از موضوعی که تعیین می کنم، بنویسند. ضمن آموزش گام به گام، دانش آموزان را به تفکر وادار کردم و به تدریج ترس از نوشتن را در آن ها از بین بردم و تقویت حس اعتماد را به شیوه ی کاربردی، سازمان دهی کردم. برای شروع کار، موضوع هایی انتخاب شد که تقریباً تمامی دانش آموزان از عهده ی نوشتن آن برآیند و اعتماد به نفس پیدا کنند که می توانند بنویسند.

هم چنین دانش آموزان انتظار دارند که معلمان ادبیات، الگوی تربیتی و آموزشی آنان باشند و در نوشتن انشا و قطعات ادبی بر همه ی آن ها برتری داشته باشند نه این که خود توانایی نوشتن نداشته باشند؛ ولی از دانش آموزان انتظار آفرینش آثار ادبی داشته باشند.

با سپاس از خداوند منان و توانا، مدت بیست سال در کلاس های دوره ی راهنمایی پسران، انشا تدریس می کنم. از ضعیف بودن دانش آموزان این دوره در این درس رنج می بردم. احساس می کردم در کلاس نوعی خمودگی و سستی دیده می شود و موضوع درس چندان رغبتی در آنان ایجاد نمی کند.

بیش تر دانش آموزان در نوشتن ضعف داشتند و گاه از پدر، مادر یا برادر و خواهر خود می خواستند تا برای آن ها انشا بنویسند. وقتی سؤال می کردم این انشا را خودت نوشته ای بدون خجالت می گفت: «نه.»

- چرا خودت نمی نویسی؟

- چون آن ها از من بهتر می نویسند.

بعضی ها هم کتاب یا مجله یا بعضی از درس های دوره ی راهنمایی را رونویسی می کردند یا از دوران ابتدایی اگر درسی مرتبط با موضوع انشا خوانده بودند پاک نویس می کردند و به من نشان می دادند. وقتی هم از آنان می خواستم انشایشان را بخوانند با جملاتی چون، این دفعه اجازه بدهید نخوانم، صدایم گرفته است، دفعه ی بعد می خوانم، از خواندن سر باز می زدند.

کم کم، هم از درس انشا بدم آمد و هم از انتخاب رشته ام. از معلم ادبیات بودن و درس انشا احساس دلسردی می کردم....

فکر می کردم آیا روزی می رسد که دانش آموزان منطقه ی دستگردان هم در نوشتن توانا شوند؟ آیا بچه های سرزمین من هم می توانند، آن طور که دلشان می خواهد، بنویسند؟

تصمیم گرفتم هدف اصلی درس نگارش را بررسی و آن را در کلاس عملی کنم. هدف اصلی درس نگارش، تقویت قوه ی استدلال، تفکر، دقت و عادت دادن دانش آموزان به درست دیدن، درست شنیدن و تجارب را به درستی بیان کردن و نوشتن است. باید

پژونده

زیرنویس

* دبیر منطقه ی دستگردان یزد.

منابع

۱. قاسمی پویا، اقبال. راهنمای معلمان پژوهنده، چاپ چهارم، نشر اشاره، ۱۳۸۲.
۲. کمالی، رودابه. کارگاه انشا، چاپ اول، تهران: قدیانی، ۱۳۸۰.
۳. رشد آموزش راهنمایی تحصیلی (ویژه نامه ی زبان و ادب فارسی) شماره های ۲۸، ۲۹، ۵۹. تهران: دفتر انتشارات کمک آموزشی.
۴. قاسم پورمقدم، حسین. کتاب معلم، روش تدریس فارسی، چاپ اول، شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران، ۱۳۷۶.
۵. معلم، حسین. هدیه معلم، چاپ اول، خانه کتاب یزد، ۱۳۷۴.